

RAPORT Z MONITORINGU WDRAŻANIA W ROKU 2008

*„WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU
WYRÓWNYWANIA SZANS I PRZECIWDZIAŁANIA
WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU
ORAZ POMOCY W REALIZACJI ZADAŃ NA RZECZ
ZATRUDNIANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2008-2011”.*

Olsztyn, czerwiec 2009

Spis treści

1. Wprowadzenie	str. 3
2. Priorytet I – Profilaktyka i ograniczanie skutków niepełnosprawności	str. 5
3. Priorytet II – Integracja społeczna osób niepełnosprawnych	str. 13
4. Priorytet III – Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych	str. 25
5. Priorytet IV - Rodzina wobec niepełnosprawności	str. 32
6. Priorytet V – Partnerstwo społeczne na rzecz wyrównania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych	str. 35
7. Podsumowanie i wnioski	str. 41

Raport z monitoringu

za 2008 r. z realizacji zadań wynikających z „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2008-2011”

Wprowadzenie

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych podejmowane przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2008 oparte były w głównej mierze na wdrażaniu „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2008-2011”, który został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XIV/281/07 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2007 r. Zadania realizowano zgodnie z przyjętym harmonogramem stanowiącym załącznik do w/w *Programu*.

Do monitoringu i ewaluacji „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2008-2011” powołano w roku 2008 Zespół Monitorujący (Uchwała Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr 25/212/08/III z dnia 13 maja 2008 r.), którego zadaniem jest m.in. ocena efektywności realizacji *Programu*, wydawanie opinii na temat podejmowanych działań, przedstawianie wniosków, opinii i zagrożeń w zakresie wdrażania oraz opiniowanie corocznych raportów z jego realizacji.

Koordynatorem realizacji w/w *Programu* jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Raport z monitoringu *Programu* opracowano w oparciu o materiały przekazane przez 21 powiatowych centrów pomocy rodzinie, a także jednostki współpracujące:

- Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie,
- Warmińsko-Mazurskie Kuratorium Oświaty,
- Komendę Wojewódzką Policji w Olsztynie,
- Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie,
- Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie,
- Okręgowy Inspektorat Pracy w Olsztynie,
- Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Olsztynie,
- Warmińsko-Mazurski Oddział Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

oraz jednostki organizacyjne samorządu województwa wdrażające poszczególne cele *Programu*, a także organizacje pozarządowe współpracujące przy jego realizacji.

Przy opracowaniu *Raportu* z realizacji zadań *Programu* wykorzystano również analizy własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Realizacja *Programu* w 2008 r. polegała w dużej mierze na kontynuacji zadań zawartych w poprzednim „Wojewódzkim programie wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych na lata 2004-2007”, które z uwagi na ich charakter ciągły, uznano za priorytetowe.

Jednocześnie realizowano zadania nowe wynikające ze zdiagnozowanych aktualnych potrzeb osób niepełnosprawnych, a także umożliwiające wykorzystanie środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Za cel strategiczny *Programu* uznano – „Równe szanse, aktywne postawy osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim”.

W roku 2008 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował zadania na rzecz osób niepełnosprawnych w oparciu o n/w priorytety:

1. Profilaktyka i ograniczanie skutków niepełnosprawności.
2. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.
3. Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.
4. Rodzina wobec niepełnosprawności.
5. Partnerstwo społeczne na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

W każdym z priorytetów zdefiniowano cel ogólny oraz działania służące jego realizacji. W roku 2008 zostały zmonitorowane i zmierzone, na podstawie wskaźników określonych w *Programie*, efekty działań realizowanych przez poszczególne instytucje wdrażające. Niektóre wskaźniki osiągnięcia celów, dotyczące kontynuacji zadań wieloletnich, zostały przedstawione na zasadzie porównań danych za rok 2007 lub danych za cały okres realizacji poprzedniego programu (tj. za lata 2004-2007), uzyskanych w wyniku sporządzonego *Raportu końcowego* z jego wdrażania.

Działania zrealizowane w roku 2008 w ramach określonych priorytetów **Programu i osiągnięte efekty.**

Priorytet I

Profilaktyka i ograniczanie skutków niepełnosprawności.

Cel ogólny: Rozszerzenie zakresu usług na rzecz zapobiegania powstawaniu niepełnosprawności oraz ograniczania jej skutków na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Profilaktyka zdrowotna oraz ochrona środowiska naturalnego, pracy i zamieszkania mają podstawowe znaczenie w działaniach wszystkich podmiotów, zmierzających do wyeliminowania lub znacznego ograniczenia skutków niepełnosprawności. Zapobieganie niepełnosprawności jest dla społeczeństwa mniej kosztowne niż konieczność zapewnienia późniejszej opieki nad osobami niepełnosprawnymi i podejmowanie działań zmierzających do ich integracji ze społeczeństwem.

Działania:

1. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych.

Dla skutecznego zapobiegania skutkom niepełnosprawności niezbędne jest wczesne usprawnianie niemowląt i dzieci obciążonych genetycznie, co ograniczy ich niepełnosprawność w późniejszych latach. Istotną rolę w tym zakresie odgrywają ośrodki i punkty wczesnej interwencji dla tych dzieci.

Zadania dotyczące wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych były głównie realizowane przez samorządy powiatów województwa warmińsko-mazurskiego.

Z informacji zebranych z powiatowych centrów pomocy rodzinie wynika, że w roku 2008 na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonowało 14 tego rodzaju ośrodków i punktów, z usług których korzystało około 1350 dzieci niepełnosprawnych. Działania tych podmiotów polegały m.in. na pobudzaniu psychoruchowego i społecznego rozwoju dzieci, zapobieganiu pogłębianiu się niepełnosprawności oraz przygotowaniu dzieci do podjęcia nauki.

2. Opracowywanie lokalnych programów sprzyjających zdrowemu stylowi życia.

W zapobieganiu niepełnosprawności i ograniczaniu jej skutków szczególne znaczenie ma informowanie społeczeństwa na temat głównych przyczyn niepełnosprawności oraz opracowywanie i wdrażanie lokalnych programów sprzyjających zdrowemu stylowi życia.

a) działania samorządu województwa warmińsko-mazurskiego:

Działania Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w tym zakresie są realizowane w głównej mierze przez Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie. W latach 2004 - 2007 dofinansowano zadania z zakresu profilaktyki niepełnosprawności i ograniczania jej skutków, które były

realizowane przez organizacje pozarządowe działające w sferze służby zdrowia, na kwotę ponad 115 tys. zł (tj. średniorocznie na kwotę około 30 tys. zł). Z różnych form profilaktyki niepełnosprawności takich jak: turnusy rehabilitacyjne, spotkania i zajęcia terapeutyczne, pogadanki, prelekcje, warsztaty, wykłady, konferencje edukacyjne itp., skorzystało ponad 6 tys. osób.

Z uwagi na ciągle jeszcze niewystarczające działania w tym zakresie, w roku 2008, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, ponad 3-krotnie zwiększył dofinansowanie (w stosunku do lat ubiegłych) na realizację programów prozdrowotnych przeznaczając na ten cel kwotę 95 tys. zł. Dofinansowane zadania w zakresie profilaktyki niepełnosprawności i ograniczania jej skutków, zrealizowane w roku sprawozdawczym przez organizacje pozarządowe, to między innymi:

- Program „Żyj aktywnie” - profilaktyka geriatryczna na rzecz niepełnosprawnych osób starszych, realizowany przez Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Giżycku, w którym uczestniczyło 250 osób,
- IV Warmińsko-Mazurska Spartakiada Amazonek – „Dąż do sprawności”, zorganizowana przez Olsztyńskie Towarzystwo Amazonki - uczestniczyło w niej 90 osób,
- Turnus rehabilitacyjny dla niewidomych i słabowidzących dzieci, zorganizowany przez Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski, w którym uczestniczyło 45 osób,
- Program „Tworzenie warunków do aktywnego życia osobom niepełnosprawnym poprzez aktywizację do działań wolontaryjnych oraz integrację społeczną” CARITAS Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie - 40 uczestników.

Różnorodność form i metod działań jakie podjęto, pozwoliła na wzrost świadomości społecznej na temat potrzeby zapobiegania niepełnosprawności i prowadzenia „zdrowego stylu życia”. Z powyższych programów skorzystało ponad 800 osób niepełnosprawnych.

b) działania samorządów powiatów województwa warmińsko-mazurskiego:

Działania na rzecz stworzenia sprawnego systemu zapobiegania niepełnosprawności w roku 2008 podejmowane były również przez powiaty. Profilaktyka niepełnosprawności polegała między innymi na realizacji niżej wymienionych programów:

- powiat bartoszycki: „Prawidłowe żywienie w cukrzycy”, „Badanie stopy cukrzycowej”,
- powiat elbląski: „Darując krew ratujesz życie”, „Mistrzostwa udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach i zachorowaniach”, „Olimpiada promocji zdrowego stylu życia”, „Czas dla serca”,
- powiat iławski: „Trzymaj formę”, „Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Profilaktyki Narkomanii”,
- powiat lidzbarski: „Trzymaj formę”, „Wolność oddechu – zapobiegaj astmie”, „Radosny Uśmiech – Radosna Przyszłość”,
- powiat olsztyński: „Olsztyńskie dni przeciwdziałania osteoporozie”, „Chcę być zdrowy”, „Diagnoza i opieka przedszkolna nad małym dzieckiem z całościowymi zaburzeniami”, „Program profilaktyki i terapii wad postawy dla dzieci i młodzieży z terenu Olsztyna”, „Różowa wstążka – profilaktyka raka piersi”, „Nie palę, jestem OK”,
- powiat piski: „Program promocji zdrowia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy Orzysz”, „Trzymaj formę”, „Wolność oddechu – zapobiegaj astmie”, „Profilaktyka Wszawicy”, „Profilaktyka nowotworów”, „Zdrowe wakacje”, „Stop meningokokom”, „Rzuć palenie razem z nami”,

- powiat węgorzewski: „Radosny uśmiech – radosna przyszłość”, „Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce”, „Profilaktyka HIV/AIDS”, „Zapobieganie wściekliznie i bąblownicy”.

Według danych powiatowych centrów pomocy rodzinie, w roku 2007, zrealizowano 34 lokalne programy, w których wzięło udział 37 586 osób. W 2008 roku zrealizowano ogółem 73 programy sprzyjające zdrowemu stylowi życia, w których uczestniczyło ponad 95 tyś. osób.

3. Organizowanie seminariów i akcji uświadamiających na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Zadania z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego były realizowane w głównej mierze przez Komendę Wojewódzką Policji w Olsztynie, która zorganizowała i uczestniczyła w przedsięwzięciach oraz działalności profilaktyczno-wychowawczej w różnych grupach i środowiskach użytkowników dróg.

a) Przedsięwzięcia edukacyjne organizowane przez Policję na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego:

▪ „Bezpieczne ferie”:

- liczba spotkań edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą - 90
- liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach - 1 986
- liczba informacji przekazanych massmediom - 24

▪ „Bezpieczne wakacje – dzielnicowy w szkole”:

- liczba spotkań z dziećmi i młodzieżą - 1 471
- liczba szkół objętych akcją - 520
- liczba klas objętych akcją - 2 613

▪ „Bezpieczne wakacje”:

- liczba spotkań edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą przebywającymi w zorganizowanych formach wypoczynku - 390
- liczba uczestników - brak danych

▪ „Bezpieczna droga do szkoły”:

- liczba spotkań z dziećmi i młodzieżą - 1 407
- liczba szkół objętych akcją - 574

W ramach w/w działań wzmożono również nadzór nad drogami w okolicach placówek szkolnych, zwłaszcza przejść dla pieszych, a także kontrolowano autobusy przewożące dzieci i młodzież do szkół.

Ponadto realizowano działania pn. „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” – mające na celu poprawę bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.

b) Turnieje edukacyjne dzieci i młodzieży w roku 2008:

W 2008 roku Wydział Prewencji i Ruchu Drogowego KWP w Olsztynie, współpracując z Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego, Kuratorium Oświaty i innymi instytucjami, zorganizował poszczególne eliminacje turniejów edukacyjnych z zakresu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w województwie warmińsko-mazurskim.

Turnieje edukacyjne dla dzieci i młodzieży realizowane były w trzech grupach wiekowych:

- Turniej motoryzacyjny dla młodzieży szkół średnich,
- Turniej wiedzy o BRD dla uczniów szkół gimnazjalnych,
- Turniej wiedzy o BRD dla uczniów szkół podstawowych.

Zdaniem Komendy Wojewódzkiej Policji turnieje edukacyjne są stałą formą działań prewencyjnych Policji, cieszącą się dużym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli, a także doskonałą okazją służącą popularyzowaniu przepisów ruchu drogowego oraz kształtowaniu właściwych nawyków komunikacyjnych.

4. Podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wypadkom wodnym (szczególnie wśród dzieci i młodzieży), wypadkom przy pracy i w gospodarstwach domowych.

Styl życia i zachowania zdrowotne determinują w największym stopniu stan zdrowia społeczeństwa. W profilaktyce niepełnosprawności i ograniczaniu jej skutków szczególne znaczenie ma zapobieganie wypadkom, w tym wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym oraz wypadkom wodnym. Podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem ich występowania są m.in.: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Okręgowy Inspektorat Pracy Państwowej Inspekcji Pracy oraz Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.

- a) Działania w zakresie przeciwdziałania wypadkom w gospodarstwach rolnych podejmowane były przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Olsztynie.

Oddział Regionalny KRUS w Olsztynie podjął działania mające na celu zwiększenie świadomości dzieci, młodzieży i rolników o zagrożeniach występujących w gospodarstwach rolnych oraz poszerzenie wiedzy o bezpieczeństwie i higienie pracy.

Zorganizowano 88 szkoleń z zakresu wiedzy o BHP, w których uczestniczyło 1 210 sołtysów, rolników oraz innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim. Odbyło się także 41 spotkań informacyjnych, pogadarek dla dzieci, w których wzięło udział 1 554 uczniów.

Inicjatywy podejmowane w 2008 roku przez KRUS O/R na rzecz przeciwdziałania wypadkom w gospodarstwach rolnych.

a) SZKOLENIA Z ZAKRESU WIEDZY O BHP		
UCZESTNICY SZKOLEŃ	LICZBA SZKOLEŃ	LICZBA UCZESTNIKÓW
sołtysi	2	35
rolnicy	85	1 167
inne osoby związane ze środowiskiem wiejskim	1	8
Razem:	88	1 210
b) SPOTKANIA INFORMACYJNE - POGADANKI DLA DZIECI		
UCZESTNICY SZKOLEŃ	LICZBA SZKOLEŃ	LICZBA UCZESTNIKÓW
uczniowie szkół podstawowych	25	951
uczniowie szkół gimnazjalnych	15	553
dzieci podczas wakacji	1	50
Razem:	41	1 554
Ogółem:	129	2 764

(Źródło: dane statystyczne KRUS O/R)

W stosunku do roku 2007 liczba zorganizowanych szkoleń, pogadanek oraz spotkań informacyjnych, w których uczestniczyli rolnicy oraz dzieci i młodzież z terenów wiejskich, wzrosła o ponad 100%. W roku ubiegłym odbyło się 55 spotkań, natomiast w roku 2008 – 129, w wyniku czego również liczba uczestników zwiększyła się o ponad 100%.

Pomimo różnorodnych inicjatyw podejmowanych przez KRUS w zakresie przeciwdziałania wypadkom w gospodarstwach rolnych, w okresie sprawozdawczym zarejestrowano wzrost wypadków przy pracy rolniczej: w roku 2007 – zgłoszono 490 takich wypadków, natomiast w 2008 roku – 1 220.

Dlatego należy zintensyfikować działania zmierzające do ograniczenia tego niepokojącego zjawiska.

- b) Realizatorem działań na rzecz przeciwdziałania wypadkom przy pracy był także Okręgowy Inspektorat Pracy Państwowej Inspekcji Pracy w Olsztynie. W roku 2007 w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano 4 179 wypadków przy pracy. W wypadkach poszkodowanych zostało 4 213 pracowników, z których 21 poniosło śmierć, a 34 doznało ciężkich obrażeń ciała. Problem wysokiej wypadkowości w województwie warmińsko-mazurskim spowodował potrzebę prowadzenia działalności profilaktyczno-prewencyjnej mającej na celu likwidację zagrożeń wypadkowych.

Okręgowy Inspektorat Pracy Państwowej Inspekcji Pracy podjął następujące działania:

c) Działalność profilaktyczno-prewencyjna:

- skierowano do pracodawców, organizacji i stowarzyszeń pracodawców, organów nadzoru nad warunkami pracy oraz organów administracji państwowej i samorządowej pisma informacyjne i profilaktyczne dotyczące stanu wypadkowości w województwie warmińsko-mazurskim,
 - w ramach prowadzonej działalności prewencyjnej w budownictwie, pracodawcy i kierownicy budów kilkakrotnie informowani byli o najczęściej występujących nieprawidłowościach powodujących zagrożenia wypadkowe. Łącznie do pracodawców firm budowlanych skierowano 210 pism,
 - w celu likwidacji zagrożeń wypadkowych i zmniejszenia ryzyka zawodowego przy działalności w zakresie produkcji drewna wysłano do 114 pracodawców informacje o okolicznościach i przyczynach wypadków zaistniałych podczas obsługi maszyn i urządzeń do obróbki drewna. Celem przesłania informacji było m.in. wskazanie zagrożeń powodujących wypadki przy pracy, które powinny być ujęte w ocenach ryzyka zawodowego, opracowanych dla poszczególnych stanowisk pracy.
- **Organizowanie spotkań z pracodawcami, organizacjami pracowników służby BHP, prezentacja problematyki na konferencjach, sympozjach oraz targach:**
- przeszkolono 31 pracowników z terenu Warmii i Mazur nt. „Zagrożeń wypadkowych w transporcie i budownictwie”; szkolenie przeprowadzone przez inspektora pracy; zorganizowane przez ZUS w Olsztynie,
 - zorganizowano stoiska informacyjno-wystawowe na XXXI Targach Budownictwa „OLTARBUD Ekologia-Energoszczędność”; specjaliści OIP udzielali informacji na temat zagrożeń w budownictwie, prezentowali broszury i ulotki informujące m.in. o wypadkach przy pracy zaistniałych w 2007 r.,
 - prezentacja dotycząca badanych w OIP Olsztyn wypadków przy pracy oraz wyniki realizacji tematu dotyczącego przestrzegania postanowień rozporządzenia w sprawie

ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (...) przedstawione na spotkaniu członków Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP Oddziału w Olsztynie - w spotkaniu wzięło udział 15 pracowników służb BHP,

- w ramach obchodów Światowego Dnia Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych zorganizowano seminarium nt. wypadków przy pracy dla pracodawców z terenu wschodnich powiatów województwa warmińsko-mazurskiego, w którym uczestniczyło 41 pracodawców oraz 5 przedstawicieli regionalnych organizacji związkowych,
- odbyła się konferencja nt. „Praktycznych aspektów oceny ryzyka zawodowego przy robotach budowlanych” - zorganizowana z inicjatywy Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP, przy udziale Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego i Okręgowego Inspektoratu w Olsztynie. W konferencji wzięło udział ponad 150 osób.

W roku 2008 Okręgowy Inspektorat Państwowej Inspekcji Pracy w Olsztynie zorganizował również konferencje prasowe, wypowiedzi w telewizji i radiu oraz publikacje w prasie specjalistycznej. W celu podkreślenia skali wypadków przy pracy w województwie warmińsko-mazurskim, poinformowano o okolicznościach i przyczynach ich powstania, stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa.

Pomimo różnorodnych form przeciwdziałania wypadkom przy pracy stosowanych przez Okręgowy Inspektorat Państwowej Inspekcji Pracy w Olsztynie w 2008 roku, odnotowano 4 241 wypadków, w wyniku których poszkodowanych zostało 4 266 pracowników. W porównaniu do 2007 roku liczba wypadków wzrosła o 62, a także zostało poszkodowanych więcej osób (tj. o 53). Dlatego należy kontynuować działania zmierzające do ograniczenia wypadków w miejscu pracy.

- c) Organizacją działań związanych z przeciwdziałaniem wypadkom wodnym zajęło się Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Okręgowy Związek Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w Giżycku.

W 2008 roku, w okresie zimowym i letnim, przeprowadzono pogadanki i prelekcje związane z bezpiecznym wypoczynkiem zimą (na zamrzniętych zbiornikach wodnych) i latem (nad wodami), ze szczególnym naciskiem na bezpieczeństwo skoków do wody w nieznanym miejscu, powodujących urazy kręgosłupa. W powyższych spotkaniach wzięło udział około 1 600 osób.

5. Podejmowanie działań zmierzających do doposażenia placówek rehabilitacji i instytucji w sprzęt rehabilitacyjny.

a) działania samorządu województwa warmińsko-mazurskiego:

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego uczestniczył w realizacji programu pn. „Program wyrównywania różnic między regionami” - w ramach obszaru A – polegający na dofinansowaniu, ze środków PFRON, wyposażenia obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny. W latach 2004-2007, w ramach powyższego programu środki, w wysokości 1 829 709 zł, przekazane zostały 43 szpitalom i zakładom opieki zdrowotnej.

W roku 2008 dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego w kolejnych 19 szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej, na łączną kwotę 895 144,84 zł.

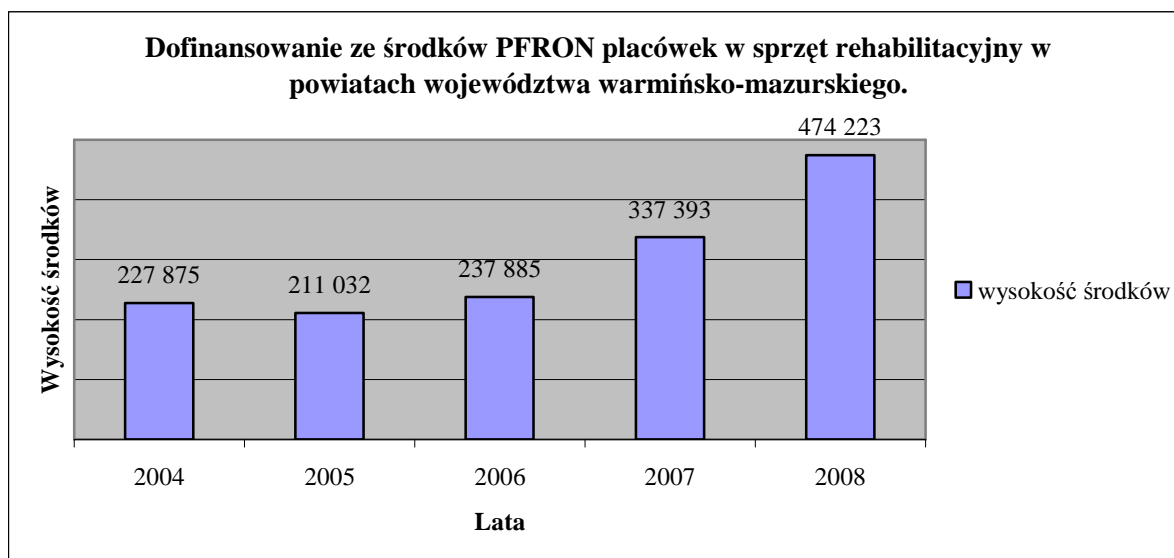
Podjęte działania zwiększyły dostępność do usług rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych, podnosząc jednocześnie jakość usług świadczonych przez placówki rehabilitacyjne działające na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Tym samym, rehabilitacja osób niepełnosprawnych jest bardziej efektywna i pozwala na ograniczenie skutków niepełnosprawności.

b) działania samorządów powiatów województwa warmińsko-mazurskiego:

Co roku placówki służące rehabilitacji otrzymują od powiatów dofinansowanie, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na doposażenie w sprzęt rehabilitacyjny. W latach 2004-2007 przekazano na ten cel, 68 placówkom, kwotę 1 014 185 zł.

Według danych powiatowych centrów pomocy rodzinie, w roku 2008, doposażono w sprzęt rehabilitacyjny 13 instytucji i placówek rehabilitacyjnych na łączną kwotę 474 223 zł.

(Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie)

c) działania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:

W ramach „Programu ograniczania skutków niepełnosprawności”, którego celem jest szybka aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych oraz przyspieszenie procesu ich adaptacji poprzez wspieranie przedsięwzięć zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności, w roku 2008 PFRON przyznał dofinansowanie n/w organizacjom pozarządowym:

- Stowarzyszeniu Integracji Osób Niepełnosprawnych SION w Bartoszycach,
- Działdowskiemu Centrum CARITAS,
- Stowarzyszeniu na Rzecz Chorych i Długotrwale Unieruchomionych „Niebieski Parasol” w Olsztynie,
- Stowarzyszeniu Pomocy Humanitarnej im. Św. Łazarza w Elblągu.

Kwota przyznanego dofinansowania wynikająca z umowy wyniosła 1 134 004,78 zł. Z programu skorzystały 762 osoby.

6. Inicjowanie tworzenia punktów sprzedaży i wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych dla osób niepełnosprawnych.

Z informacji przedstawionych przez powiatowe centra pomocy rodzinie wynika, że na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 18 powiatach funkcjonowało na koniec 2007 roku łącznie 110 placówek zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i wypożyczalni sprzętu pomocniczego. Brak było tego rodzaju placówek na terenie powiatów: działdowskiego, gołdapskiego oraz węgorzewskiego.

W roku 2008 powstało kolejnych 8 placówek, w tym na terenie powiatu działdowskiego, co wpłynie na poprawę dostępu do tego typu usług. Łącznie na koniec 2008 roku funkcjonowało w 19 powiatach 118 placówek. Jednak w dalszym ciągu nie występują one w powiecie gołdapskim i węgorzewskim. Wśród w/w placówek są 4 wypożyczalnie wyposażone w nowy sprzęt rehabilitacyjny, funkcjonujące w ramach „Programu ograniczania skutków niepełnosprawności”, finansowanego przez Warmińsko – Mazurski Oddział PFRON, który decyzją Rady Nadzorczej Funduszu będzie zakończony w 2009 roku. Istnieje więc zagrożenie stabilności ich funkcjonowania. Dlatego też niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do kontynuacji w/w programu celowego.

7. Podejmowanie działań na rzecz stworzenia możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2008 roku Nr 14, poz. 92 z późn. zm.)* stworzenie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych, poprzez dofinansowanie ze środków PFRON, należy do zadań powiatu.

Według danych z powiatowych centrów pomocy rodzinie, wzrasta zaangażowanie środków PFRON będących w dyspozycji powiatów, na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.

Wynika z tego, że idea turnusów rehabilitacyjnych jest sprawdzoną i skuteczną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, znajdującą coraz większe zainteresowanie ze strony osób niepełnosprawnych.

Z roku na rok wzrastała systematycznie liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc w w/w zakresie. W latach 2004-2007 dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych łącznie dla 22 448 osób. W roku sprawozdawczym, wg informacji z powiatowych centrów pomocy rodzinie, kolejnych 6 075 osób skorzystało z tej formy rehabilitacji.

Wg danych Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, na koniec 2008 r. wpisanych było do Rejestru organizatorów turnusów rehabilitacyjnych 20 podmiotów. Rejestr organizatorów turnusów znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU:

Lp.	Nazwa wskaźnika	Liczba	Uwagi
1.	Dzieci niepełnosprawne objęte wczesnym wspomaganem rozwoju	1 350	
2.	Opracowane lokalne programy na rzecz zdrowego stylu życia, zapobiegania niepełnosprawności i ograniczania jej skutków	73	

3.	Akcje uświadamiające zorganizowane przez Policję na temat bezpiecznego ruchu drogowego	3 358	spotkania edukacyjne z dziećmi i młodzieżą w szkołach i przedszkolach
4.	Opracowane programy szkoleniowe w przedszkolach i szkołach dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego, organizowane przez policję	5	
5.	Zrealizowane programy profilaktyki z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego, opracowane i realizowane w przedszkolach i szkołach	5	
6.	Wypadki wodne i ich przyczyny	1	przyczyna wypadku: alkohol
7.	Wypadki przy pracy	4 241	
8.	Wypadki w gospodarstwach rolnych i domowych	1 220	
9.	Informacje przekazane placówkom rehabilitacji i instytucjom dotyczące możliwości ubiegania się o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	30	
10.	Punkty sprzedaży i wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych	118	
11.	Organizatorzy turnusów rehabilitacyjnych wpisani do rejestru.	20	

Priorytet II

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.

Cel ogólny: Wyrównywanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

W 2008 r. podejmowane były działania zmierzające do stworzenia sprawnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych poprzez rozwój infrastruktury społecznej umożliwiającej korzystanie z usług rehabilitacyjnych oraz wyrównanie szans w zakresie kultury, sportu, turystyki i rekreacji.

Działania:

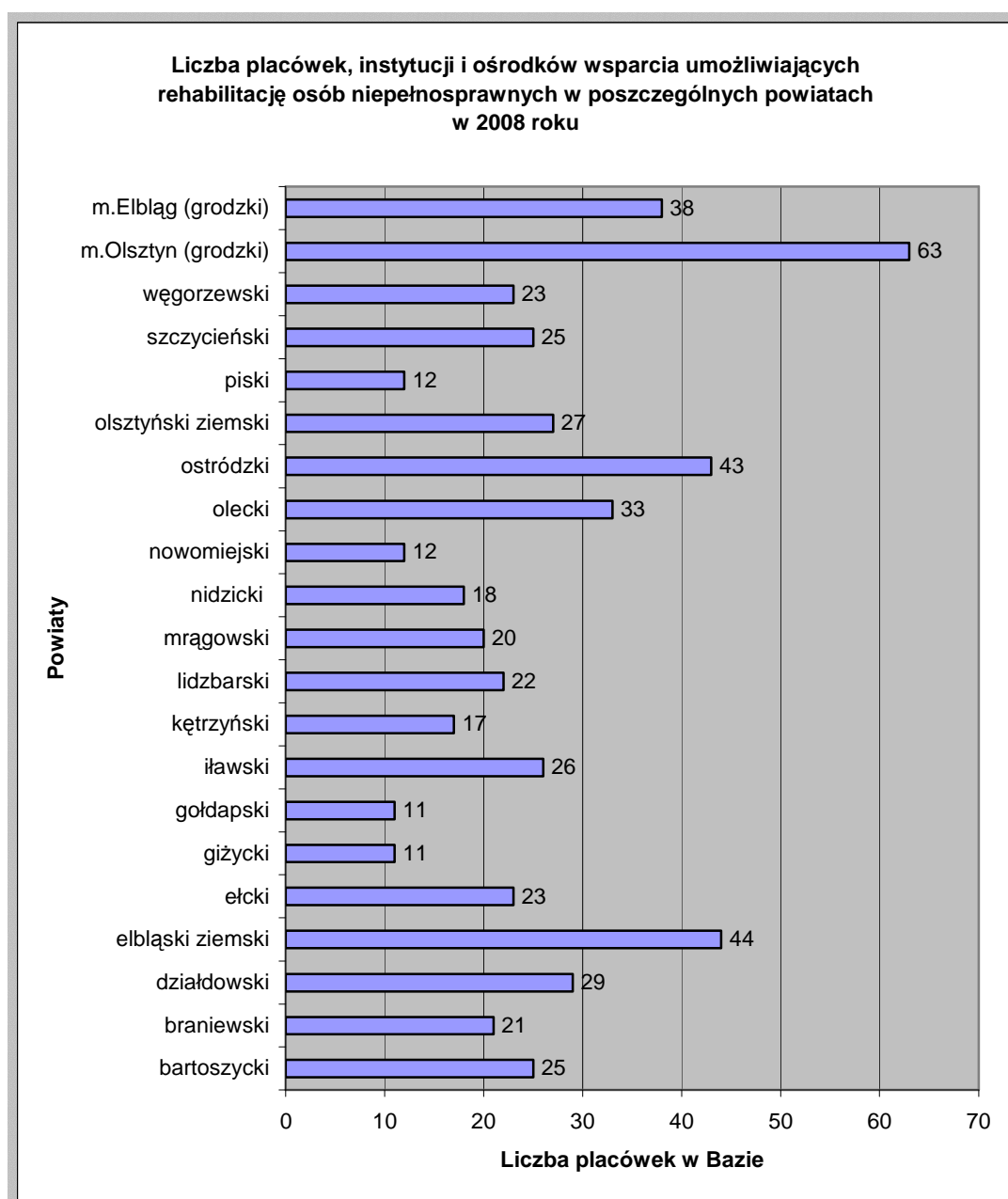
1. Prowadzenie bazy informacji o ośrodkach wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

a) działania samorządu województwa warmińsko-mazurskiego:

Podstawowym warunkiem sprawnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych jest dostęp do informacji. W związku z tym, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, w roku 2008, uzupełnił opracowaną w 2004 r. *Bazę placówek, instytucji i ośrodków*

wsparcia umożliwiających rehabilitację osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim. W/w Baza powstała na podstawie informacji zebranych z powiatów i gmin województwa warmińsko-mazurskiego. W roku 2007 Baza zawierała 524 adresy, natomiast wg stanu na dzień 31.07.2008 roku, zwiększyła się o 19 kolejnych placówek, instytucji i ośrodków wsparcia i zawiera 543 adresy podmiotów działających w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, które są dostępne na stronie internetowej Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego (www.wrota.warmia.mazury.pl)

Możliwość korzystania z Bazy oraz z usług świadczonych przez w/w ośrodki, zwiększa niepełnosprawnym mieszkańcom naszego województwa dostęp do informacji, a także pozwala na lepszą komunikację pomiędzy podmiotami, zajmującymi się szeroko rozumianą rehabilitacją leczniczą, zawodową i społeczną.

(Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie)

b) działania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:

W ramach programu „Ośrodki Informacji dla Osób Niepełnosprawnych” PFRON dofinansował, w kwocie 175 910 zł, działania dwóch ośrodków: zorganizowanych przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach oraz Miejskim Zespole do Spraw Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie. Sprawnie działające ośrodki służą wsparciem w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym.

Ponadto, PFRON finansował Centrum Informacyjno-Szkoleniowe, prowadzone przez Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie, które w 2008 roku udzieliło informacji około 3 000 osobom niepełnosprawnym.

2. Organizowanie szkoleń merytorycznych wspierających podmioty zajmujące się rehabilitacją osób niepełnosprawnych.

Z inicjatywy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, w 2008 roku, przeprowadzone zostały szkolenia merytoryczne wspierające podmioty zajmujące się rehabilitacją osób niepełnosprawnych:

- „Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych”, obejmujące zagadnienia związane z rozpoznaniem zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży oraz postępowaniem w danych sytuacjach. W szkoleniu wzięło udział 26 pracowników domów dziecka i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- „Regulacje prawne oraz sposób/zakres stosowania przymusu bezpośredniego wobec mieszkańców Domów Pomocy Społecznej”, w którym uczestniczyło 27 pracowników w/w instytucji,
- szkolenie kadry Środowiskowych Domów Samopomocy, obejmujące zagadnienia dotycząc form i metod pracy z osobami zaburzonymi psychicznie oraz z obniżoną sprawnością intelektualną, a także przygotowanie do opracowywania projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - 24 uczestników.

Ponadto, Centrum Kultury i Współpracy Międzynarodowej ”Światowid” w Elblągu zorganizowało „Seminarium dla rodziców, terapeutów i wolontariuszy dotyczące problemu włączania osób niepełnosprawnych w otwarte społeczeństwo”, „Seminarium nt. prawnych aspektów wolontariatu w pracy z ON” oraz szkolenie „Integracja z pomysłem”, w których uczestniczyło 39 osób.

Szkolenia umożliwiły kadrze pracującej z osobami niepełnosprawnymi (w szczególności z osobami z zaburzeniami psychicznymi i z obniżoną sprawnością intelektualną) podwyższenie kwalifikacji i nabycie nowych umiejętności w pracy, co wpłynie na podniesienie jakości świadczonych usług.

3. Inicjowanie opracowywania lokalnych programów i projektów na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych.

a) działania samorządów powiatów województwa warmińsko-mazurskiego:

Działania na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, ich uspołeczniania i aktywizacji w miejscu zamieszkania podejmowane były przez samorządy powiatów. W roku 2008, w 9 powiatach, realizowane były lokalne programy na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych, w tym:

- powiat bartoszycki: „Do aktywnych świat należy”, „ZDZI Ośrodek Poradnictwa Zawodowego i Patologicznego dla Osób Niepełnosprawnych oraz ich Opiekunów”,
- powiat działdowski: „Uwierz w siebie – aktywacja społeczno-zawodowa podopiecznych jednostek pomocy społecznej” – finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Polsce 2007-2013”,
- powiat ełcki: „Aktywizacja zawodowa i społeczna bezrobotnych osób niepełnosprawnych w powiecie ełckim”,
- powiat kętrzyński: „Wsparcie bezrobotnych osób niepełnosprawnych”,
- powiat nowomiejski: Badania i ekspertyzy potrzeb osób niepełnosprawnych i pracodawców powiatu,
- powiat olsztyński: „Strategia rozwiązywania problemów społecznych”.

Łącznie w powyższych programach uczestniczyło około 26 tys. osób niepełnosprawnych.

b) działania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w roku 2008, realizował dwa programy dotyczące aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, w wyniku których 44 osoby podjęły zatrudnienie.

Programy aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizowane przez PFRON na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2008.

L.p	Tytuł programu	Liczba osób niepełnosprawnych, które znalazły zatrudnienie, w wyniku realizacji programu,
1	Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej (w 2008 r. kontynuacja refundacji wynagrodzeń)	28
2	JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych (osoby, które uzyskały zatrudnienie w ciągu 6 m-cy po odbyciu stażu)	16
Łącznie:		44

(Źródło: dane statystyczne Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych)

4. Opiniowanie ośrodków ubiegających się o wpis do rejestru ośrodków uprawnionych do przyjmowania grup turnusowych osób niepełnosprawnych.

Na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz.U. Nr 230, poz.1694) Samorząd Województwa wydaje opinie o ośrodkach ubiegających się o wpis do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy dla osób niepełnosprawnych, korzystających z dofinansowania ze środków PFRON.

Przed wydaniem w/w opinii, będącej podstawą wpisu do w/w rejestru, pracownicy Urzędu Marszałkowskiego dokonują wizytacji ośrodków pod kątem oceny możliwości zapewnienia osobom niepełnosprawnym dogodnych warunków pobytu, jak również, oceny

zaplecza i jego wyposażenia do prowadzenia różnych form aktywnej rehabilitacji, w tym zaplecza do prowadzenia zajęć usprawniająco - rekreacyjnych, ogólno-usprawniających, rekreacyjno-sportowych i wypoczynkowych.

Łącznie w latach 2004-2007, 37 ośrodków rekreacyjno-wypoczynkowych województwa warmińsko-mazurskiego zweryfikowano pod kątem warunków, jakie oferują osobom niepełnosprawnym korzystającym z turnusów rehabilitacyjnych.

W roku sprawozdawczym wydano opinie dotyczące kolejnych 7 ośrodków. Wydanie w/w opinii pozwoliło na wpisanie do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych. Rejestr tych ośrodków znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – www.mps.gov.pl.

5. Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji.

Realizując zapisy art. 35 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.) Samorząd Województwa dofinansował ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych *roboty budowlane w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.) dotyczące obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów*. Wszystkie podmioty, które spełniły kryteria określone w w/w rozporządzeniu otrzymały dofinansowanie.

Łącznie w latach 2003-2007 w 48 obiektach użyteczności publicznej województwa warmińsko-mazurskiego zwiększył się dostęp osób niepełnosprawnych do usług świadczonych przez te podmioty. Łączna kwota dofinansowania wyniosła ponad 14 mln. zł. Stworzyło to osobom niepełnosprawnym lepsze warunki rehabilitacji.

W roku 2008 Samorząd Województwa dofinansował roboty budowlane w kolejnych 11 obiektach. Kwota dofinansowania wyniosła 3 930 912 zł i została przeznaczona na:

- rozbudowę budynku Powiatowego Domu Samopomocy w Węgorzewie o salę rehabilitacyjną oraz budowę pochylni dla osób niepełnosprawnych,
- budowę pawilonu edukacyjno-terapeutycznego dla dzieci upośledzonych umysłowo w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych w Mrągowie,
- budowę nowego budynku Zespołu Szkół Specjalnych w Mrągowie,
- budowę podjazdu dla osób niepełnosprawnych w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Węgorzewie,
- rozbudowę Domu Pomocy Społecznej w Węgorzewie,
- budowę dźwigu, platformy i przystosowanie pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych w Szkole Podstawowej nr 6 w Ostródzie,
- dostosowanie kompleksu budynków Szkoły Podstawowej w Olsztynku do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- budowę sali gimnastycznej wraz z zapleczem do rehabilitacji przy Gimnazjum Nr 1 w Działdowie,
- adaptację bursy na szkołę dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ostródzie,
- rozbudowę i modernizację budynku Samodzielnego Publicznego Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego,
- modernizację kompleksu budynków MOPS (Miejskie Centrum Organizacji Pozarządowych Pomocy Społecznej) w Bartoszycach.

Ze złożonych wniosków o dofinansowanie w/w zadań i sprawozdań wynika, że z nowopowstałych lub rozbudowanych obiektów służących rehabilitacji korzystać będzie dodatkowo około 390 osób niepełnosprawnych. Niektóre z w/w obiektów mogą świadczyć usługi rehabilitacyjne nieograniczonej liczbie osób niepełnosprawnych, gdyż odbywa się w nich rehabilitacja o charakterze ciągłym.

Dzięki otrzymanemu dofinansowaniu beneficjenci pomocy dysponują nowymi możliwościami do prowadzenia rehabilitacji na swoim terenie. W obiektach została rozszerzona działalność na rzecz osób niepełnosprawnych o następujące formy rehabilitacji:

- zajęcia ruchowo-rehabilitacyjne,
- rehabilitację indywidualną przy atlasie do ćwiczeń,
- formowanie i kształtowanie ceramiki, malowanie na szkłe, witraże Tiffaniego, linoryt,
- fizykoterapię: ciepłolecznictwo (żele lecznicze, lampa SOLLUX) i elektroterapia (prądy DD, Nemeca, Traberta, galwanizacja).

6. Inicjowanie organizowania imprez, wystaw, aukcji, olimpiad, spartakiad oraz przeglądów artystycznych z udziałem osób niepełnosprawnych.

a) działania samorządu województwa warmińsko-mazurskiego:

- Samorząd województwa uznając znaczenie sportu w aktywizacji wszystkich, bez względu na poziom potencjału sprawnościowego, a także mając na uwadze korzyści psychiczne, zdrowotne, poznawcze wynikające z uprawiania sportu, w latach 2004-2007 dofinansował 145 imprez organizowanych przez Warmińsko - Mazurską Federację Sportu Osób Niepełnosprawnych. W roku 2008 dofinansowano 52 imprezy sportowe z udziałem tych osób, o zasięgu międzynarodowym, krajowym i regionalnym, w tym m.in.:
 - III Międzynarodowy Turniej w Bowlingu Niesłyszących w Olsztynie,
 - Międzynarodowy Wyścig Niesłyszących i Słabosłyszących w Kolarstwie Tandemowym dookoła Belgii,
 - XI Międzynarodowy Turniej w Siatkówce Siedzącej w Elblągu,
 - VI Amatorski Turniej Siatkówki „Vdley Cup” w Elblągu,
 - XI Spartakiadę Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Mrągowie,
 - XIV Mistrzostwa Polski Żeglarzy Niepełnosprawnych w Giżycku,
 - III Turniej Mistrzostw Polski w Rugby na Wózkach w Poznaniu,
 - Integrycyjne Zawody Strzeleckie w Olsztynie,
 - Eliminacje Mistrzostw Polski Niesłyszących w Piłce Nożnej w Warszawie,
 - Ogólnopolski Turniej Niesłyszących i Słabosłyszących w Bowlingu w Lublinie.

Łączna kwota dofinansowania wyniosła 89 000 zł. W w/w imprezach uczestniczyło około 3 000 osób niepełnosprawnych. Zorganizowane turnieje, spartakiady i zawody umożliwiły osobom niepełnosprawnym aktywne spędzenie wolnego czasu oraz pozwoliły na aktywizację wszystkich uczestników, bez względu na poziom potencjału sprawnościowego.

- Departament Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zlecił w 2008 r. organizacjom pozarządowym realizację imprez na łączną kwotę 180 000 zł, w tym:
 - „Cykliczne imprezy turystyczno-krajoznawcze” (rajdy, złazy, wycieczki) zorganizowane przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Elblągu,

- „XXXVII Ogólnopolski Zlot Grunwaldzki” zorganizowany przez Związek Harcerstwa Polskiego w Olsztynie,
- „Bitwę pod Heilsbergiem” zorganizowaną przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Lidzbarskiej w Lidzbarku Warmińskim,
- „Promocje samolotowych i szybowcowych lotów zapoznawczych” zorganizowane przez Aeroklub Warmińsko-Mazurski w Olsztynie”.

W/w przedsięwzięcia miały charakter masowy i ogólnodostępny. Brały w nich udział również osoby niepełnosprawne, stanowiące około 20% ogółu uczestników. Imprezy umożliwiły integrację osób niepełnosprawnych z otoczeniem, poznanie walorów turystycznych regionu, propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego.

➤ W ramach wyrównywania szans w zakresie kultury jednostki organizacyjne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w tym m.in.: Centrum Kultury i Współpracy Międzynarodowej „Światowid” w Elblągu, Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie, Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie, Muzeum Warmii i Mazur, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, zorganizowały szereg imprez kulturalno-artystycznych oraz warsztatów plastyczno-artystycznych, w tym:

- Program „Terapia przez Sztukę”, w ramach którego zorganizowano zajęcia warsztatowe (178 godzin), uczestniczyło w nim 260 osób niepełnosprawnych,
- X Regionalne Prezentacje Artystyczne Ośrodków Szkolno - Wychowawczych, w trakcie których promowano twórczość artystyczną osób niepełnosprawnych. Wzięło w nich udział: 231 uczestników prezentacji scenicznych (uczniów ośrodków szkolno-wychowawczych), około 200 uczestników ośrodków szkolno-wychowawczych oraz szkół masowych biorących udział w konkursie plastycznym, a także mieszkańcy miasta Elbląg,
- Plenery artystyczne dla młodzieży niepełnosprawnej w ramach projektu „Integracja=Akceptacja” w Rostocku i Zielonogrodsku, uczestniczyło w nich 76 osób, w tym osoby niepełnosprawne i terapeuci z Polski, Niemiec i Rosji,
- II Międzynarodowe Spotkanie Artystyczne w Elblągu (plener plastyczno-literacki, koncerty muzyczne, spektakle teatralne, warsztaty artystyczne, pokazy filmowe, spotkania literackie, itp.), w którym uczestniczyło ponad 200 osób sprawnych i niepełnosprawnych z Polski, Czech, Słowacji, Rosji, Białorusi i Ukrainy,
- XII Wojewódzki Przegląd Plastyki Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej pn. „Bezpieczeństwo”, który promował twórczość dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z ośrodków szkolno-wychowawczych. Do finału zakwalifikowało się 120 niepełnosprawnych dzieci,
- Koncerty organizowane przez Warmińsko-Mazurską Filharmonię im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie, audycje muzyczne dla przedszkoli. Odbyło się 116 koncertów, w których uczestniczyło 4 300 osób,
- Warsztaty i lekcje muzealne dla dzieci z Ośrodków Szkolno - Wychowawczych i Warsztatów Terapii Zajęciowej w Muzeum Budownictwa Ludowego Park Etnograficzny w Olsztynku, w których uczestniczyło około 2 000 osób.

W/w imprezy umożliwiły rozszerzenie oddziaływań na otwarte społeczeństwo, aktywny udział osób niepełnosprawnych w integracji z otoczeniem, promocję twórczości artystycznej środowiska osób niepełnosprawnych, przełamywanie barier społecznych, zmianę sposobu postrzegania osób niepełnosprawnych poprzez ich możliwości, a nie ograniczenia.

- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie już od 1999 r. jest współorganizatorem Festynu integracyjno- rekreacyjnego pt.: „*Jesteśmy razem*”, który odbywa się w maju w Parku Miejskim w Olsztynie przy ul. Parkowej. Podczas Festynu odbyły się występy artystyczne, prezentacja dorobku artystycznego organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz konkursy zręcznościowe z nagrodami. W Festynie, co roku brało udział około 1500 osób, w tym przedstawiciele domów pomocy społecznej, ośrodków rehabilitacji, placówek oświaty, kultury, organizacji pozarządowych i mieszkańcy Olsztyna. Do organizacji Festynu włączyło się wielu partnerów społecznych m.in. Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie, Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie, Olsztyńskie Towarzystwo AMAZONKI w Olsztynie, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza” Oddział w Olsztynie, Związek Harcerstwa Polskiego, Polski Czerwony Krzyż Warmińsko - Mazurski Zarząd Okręgowy w Olsztynie.

Podjęte działania umożliwiły integrację osób niepełnosprawnych oraz współpracę różnych podmiotów działających na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. W roku 2008 odbył się X Festyn Integracyjny „*Jesteśmy razem*”. Głównym organizatorem tego przedsięwzięcia był Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych. Celem imprezy była integracja społeczna niepełnosprawnych mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego oraz prezentacja dorobku artystycznego osób niepełnosprawnych.

Efektom podjętych działań było rozszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne oraz nawiązanie wzajemnych kontaktów i współpracy z różnymi podmiotami działającymi na rzecz integracji ich środowiska.

b) działania samorządów powiatów województwa warmińsko-mazurskiego:

W województwie warmińsko-mazurskim, w roku 2008, samorzady powiatów zorganizowały 157 lokalnych imprez o charakterze sportowym, rekreacyjnym, kulturalnym, w których wzięło udział około 21 tysięcy osób niepełnosprawnych, w tym:

- „Rodzinny plener na Gdańskiej” w Biskupcu,
- III Majówka integracyjna w Braniewie,
- „IV Spartakiada z wiosną po zdrowie” w Działdowie,
- Archidiecezjalny Dzień Niepełnosprawności w Olsztynie,
- Przegląd Małych Form Artystycznych Środowiskowych Placówek Wsparcia w Olsztynie.

Uczestnictwo w różnego rodzaju festiwalach, przeglądach, rajdach, zawodach dało szansę niepełnosprawnym mieszkańcom województwa warmińsko-mazurskiego na wspólne doświadczenie emocji płynących z realizacji pasji teatralnych, muzycznych czy sportowych.

c) działania dofinansowane przez Warmińsko-Mazurski Oddział PFRON w Olsztynie:

Oddział Funduszu, w ramach programu Partner III moduł A i B dofinansował organizacjom pozarządowym w 2008 roku 26 imprez kulturalnych, turystycznych, sportowych

o charakterze ponadregionalnym i międzynarodowym, na łączną kwotę 851 000,00 zł, w tym:

- X Europejską Sztafetę Osób Niepełnosprawnych na trasie Dania - Anglia - Irlandia - Szkocja – Belgia (PSOUU Nidzica),
- IV Międzynarodowy Turniej Nieśłyszących w Futsalu w Olsztynie (Warmińsko-Mazurski Klub Sportowy Nieśłyszących WARMIG),
- Europejski Przegląd Twórczości Artystycznej Osób z Upośledzeniem Umysłowym "Warsztatowa Jesień" (PSOUU Działdowo),
- Konferencję międzynarodową "Dom wielu mieszkań - Europa na drodze do włączenia" (PSOUU Giżycko),
- Konferencję „Język migowy w XXI wieku na świecie i w Polsce” („Fundacja na Rzecz Osób Głuchych i Języka Migowego” Olsztyn),
- IV Festiwal Sportów Wodnych Osób Niepełnosprawnych oraz XIV Mistrzostwa Polski Żeglarzy Niepełnosprawnych (Stowarzyszenie Mazurska Szkoła Żeglarstwa w Giżycku),
- Międzynarodowe Spotkanie Osób Niepełnosprawnych "Sposób na życie" (Stowarzyszenie Pomocna Dłoń, Kowale Oleckie).

7. Powstawanie stowarzyszeń i klubów sportowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawni mieszkańcy naszego województwa zrzeszeni są w 10 stowarzyszeniach i klubach sportowych: IKS "Atak" w Elblągu, IKS "Morena" w Iławie, OKS „Warmia i Mazury” w Olsztynie, ZSN "Start" w Olsztynie, KSN „Warmig” w Olsztynie, SION „SION” w Bartoszycach, Giżycki Klub Kultury Fizycznej Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących w Giżycku, EKS „Elcross” w Elblągu, IKS „Smok” w Ornecie oraz Szkoła Żeglarska w Otwocku.

W powyższych klubach i stowarzyszeniach sportowych, w roku 2008, zrzeszonych było 601 członków niepełnosprawnych oraz 58 osób pełnosprawnych.

8. Podejmowanie działań zmierzających do tworzenia szkół i oddziałów integracyjnych na każdym poziomie kształcenia.

Z informacji Warmińsko-Mazurskiego Kuratorium Oświaty w Olsztynie wynika, że kształcenie integracyjne, w 2008 roku, odbywało się w n/w placówkach:

➤ Przedszkola

W województwie warmińsko-mazurskim funkcjonuje 231 przedszkoli, w tym 22 przedszkola integracyjne, co stanowi 8,5% wszystkich przedszkoli w województwie. W sumie do placówek tego szczebla edukacyjnego uczęszczało, w roku 2008, 197 dzieci niepełnosprawnych.

➤ Ośrodki szkolno-wychowawcze, szkoły i oddziały integracyjne

Dzieci i młodzież objęta obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki, posiadająca orzeczenia do kształcenia specjalnego, ze względu na niepełnosprawność, realizuje naukę w szkołach specjalnych oraz ogólnodostępnych.

W 24 specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i na poziomie ponadgimnazjalnym, kształcą się ogółem 3 497 uczniów.

Ponadto, część dzieci niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej, realizuje obowiązek szkolny lub nauki w 1 527 szkołach ogólnodostępnych, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Uczniowie z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego kształcący się w oddziałach specjalnych na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i na poziomie ponadgimnazjalnym to ogółem 4 179 uczniów, w oddziałach integracyjnych – ogółem 891 uczniów oraz w oddziałach ogólnodostępnych – 3 418 uczniów.

Z indywidualnego nauczania (na każdym poziomie), w 2008 roku, korzystało 677 uczniów posiadających orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Ośrodki szkolno-wychowawcze, szkoły i oddziały integracyjne (stan na 31.12.2008 roku)

Powiat	Liczba specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych	Liczba dzieci i młodzieży w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych	Liczba szkół (ogółem)		Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego					
					w oddziałach specjalnych		w oddziałach integracyjnych		w oddziałach ogólnodostępnych	
			Podst./Gimnazjum	Ponadgimnazjalnych	Podst./Gimnazjum	Ponadgimnazjalnych	Podst./Gimnazjum	Ponadgimnazjalnych	Podst./Gimnazjum	Ponadgimnazjalnych
bartoszycki	1	186	36	26	130	55	30	1	86	14
braniewski	1	142	27	22	99	51	62	0	96	2
działdowski	0	0	43	32	11	0	3	0	151	8
elbląski	0	0	39	15	87	0	61	0	93	29
ełcki	1	319	47	45	480	106	42	0	139	11
gizycki	1	145	34	29	111	4	25	0	107	10
gołdapski	1	102	20	13	105	0	20	0	35	28
iławski	1	213	54	49	195	80	60	0	176	114
kętrzyński	2	236	40	29	145	89	50	0	100	12
lidzbarski	1	186	32	24	244	12	7	0	150	26
mrażowski	1	77	34	25	120	12	9	0	57	12
nidzicki	1	74	27	18	0	0	23	0	68	6
nowomiejski	0	0	33	15	66	0	11	3	181	41
olecki	1	107	20	24	70	81	41	0	87	6
ostródzki	3	380	67	45	249	136	53	0	453	87
olsztyński	2	152	66	41	60	22	39	0	162	13
piski	1	82	39	23	100	0	0	0	85	3
szczygieński	1	144	50	28	119	36	60	0	183	51
węgorzewski	1	110	15	9	56	60	12	0	53	0
m. Olsztyn	2	469	75	106	345	171	107	39	24	3
m. Elbląg	2	373	30	81	342	130	131	2	166	90
RAZEM:	24	3 497	828	699	3 134	1 045	846	45	2 852	566
			1 527		4 179		891		3 418	

(Źródło: dane statystyczne z Warmińsko-Mazurskiego Kuratorium Oświaty w Olsztynie)

9. Podejmowanie działań zmierzających do udzielania wszechstronnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dziecku niepełnosprawnemu na terenie przedszkola i szkoły.

Dzieci i młodzież niepełnosprawna z terenu województwa warmińsko-mazurskiego objęte są pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych. System pomocy psychologiczno-pedagogicznej obejmuje m.in. działania zaspakajające specjalne potrzeby edukacyjne ucznia, które realizowane są w formie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym.

Zajęcia powyższe trwają do czasu zlikwidowania opóźnień w uzyskaniu osiągnięć edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego lub złagodzenia bądź wyeliminowania zaburzeń stanowiących powód objęcia ucznia daną formą pomocy.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielona niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży w przedszkolach/szkołach na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2008 r.

Powiat	Ogólna liczba		Liczba zatrudnionych specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży (przedszkola/szkoły)		Zajęcia zaspakajające specjalne potrzeby uczniów
	przedszkoli	szkół	doradztwo zawodowe	pedagodzy, psychologdy, itp.	w szkołach/ przedszkolach
bartoszycki	8	62	2,75	24,74	53,82
braniewski	6	49	1,00	31,57	42,15
działdowski	8	75	1,67	20,15	36,32
elbląski	6	54	0,95	27,53	67,46
ełcki	9	92	2,22	35,39	57,93
giżycki	7	63	3,31	26,06	42,92
gołdapski	1	33	0,72	16,06	22,76
iławski	9	103	0,67	45,80	87,84
kętrzyński	9	69	1,80	31,75	52,47
lidzbarski	8	56	0,50	21,93	48,13
mragowski	8	59	27,50	87,77	140,00
nidzicki	5	45	40,82	137,05	158,02
nowomiejski	2	48	0,00	22,98	56,30
olecki	4	44	1,00	45,78	29,63
ostródzki	18	112	0,53	19,44	30,21
olsztyński	29	107	0,33	20,48	47,85
piski	5	62	1,50	24,92	81,55
szczycki	15	78	2,75	68,37	108,91
węgorzewski	2	24	1,50	24,72	33,34
m. Olsztyn	43	181	1,55	26,73	78,14
m. Elbląg	29	111	1,03	10,00	28,39
RAZEM:	231	1527	94,09	769,24	1304,12

(Źródło: dane statystyczne z Warmińsko-Mazurskiego Kuratorium Oświaty w Olsztynie)

10. Pomoc stypendialna dla dzieci niepełnosprawnych, umożliwiająca kontynuowanie nauki na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej i wyższej.

Pomoc finansowa dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego udzielana była przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach kontynuacji programu *STUDENT*. W latach 2004-2007 wypłacono 1 765 osobom niepełnosprawnym stypendia w wysokości 3 891 428 zł. W roku 2008 z pomocy skorzystało 625 osób, które otrzymały dofinansowanie w łącznej wysokości 828 935 zł.

Celem programu jest przygotowanie osób niepełnosprawnych, poprzez zdobycie wyższego wykształcenia, do poszukiwania zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Ponadto, wg informacji Warmińsko-Mazurskiego Kuratorium Oświaty na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w roku 2008, realizowano 5 programów stypendialnych dla osób niepełnosprawnych podejmujących naukę na poziomie ponadgimnazjalnym.

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU:

Lp.	Nazwa wskaźnika	Liczba	Uwagi
1.	Uaktualniona Wojewódzka Baza Danych o ośrodkach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	1	Baza zawiera 524 adresy
2.	Szkolenia merytoryczne wspierające podmioty zajmujące się rehabilitacją osób niepełnosprawnych	6	
3.	Programy powiatów i gmin na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych	14	
4.	Programy celowe PFRON dotyczące aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	2	
5.	Opiniowane wnioski ośrodków o wpis do rejestru ośrodków uprawnionych do przyjmowania grup turnusowych osób niepełnosprawnych	7	
6.	Zawarte umowy o dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji	11	
7.	Nowopowstałe placówki i ośrodki wsparcia umożliwiające rehabilitację osób niepełnosprawnych	19	
8.	Organizowane imprezy, wystawy, aukcje, spartakiady, przeglądy artystyczne z udziałem osób niepełnosprawnych	243	
9.	Kluby sportowe i stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych	10	
10.	Szkoły i oddziały integracyjne na każdym poziomie kształcenia	1 527	
11.	Dzieci niepełnosprawne objęte pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie przedszkola i szkoły	2 003	

12.	Zatrudnieni w przedszkolach i szkołach specjaliści udzielający pomocy psychologiczno-pedagogicznej niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży	863,33	w przeliczeniu na etaty
13.	Liczba programów stypendialnych dla niepełnosprawnych dzieci i młodzieży umożliwiających kontynuowanie nauki na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej i wyższej	6	liczba osób objętych programem - 676

Priorytet III

Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Cel ogólny: Wyrównywanie szans zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, co powoduje konieczność indywidualizowania pomocy adresowanej do tych osób w zakresie aktywizacji zawodowej. Z uwagi na to oraz na stale utrzymujący się wysoki stopień bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim, zła sytuacja na rynku pracy dotyka w pierwszej kolejności właśnie osoby niepełnosprawne.

W ramach realizacji Programu w roku 2008 podjęto działania zmierzające do poprawy tej sytuacji.

Działania:

1. Tworzenie programów aktywnego pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.

Działania na rzecz aktywnego pośrednictwa pracy były podejmowane w głównej mierze przez Powiatowe Urzędy Pracy. Koordynatorem był Wojewódzki Urząd Pracy, który jednocześnie monitorował działalność w tym zakresie.

W roku 2008 wszystkie powiaty realizowały programy aktywnego pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego, m.in.:

- „Praca - najlepszy wybór”, w ramach którego zorganizowano w Ełku szkolenie ABC Przedsiębiorczości, poradnictwo zawodowe, staże zawodowe, prace interwencyjne, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy oraz środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie” – program powiatu szczycieńskiego obejmujący szkolenia, staże, prace interwencyjne oraz środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- „Bądź aktywny” w Nidzicy - przygotowanie zawodowe.

Ponadto, powyższe zadania realizowane były przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w tym poprzez programy:

- „Unia. Nowe szanse perspektywy” /powiat działowski/– dotacja na rozpoczęcie działalności,
- „Punkt oparcia” /powiat giżycki/ – usługi doradcze,
- „Nowe perspektywy” /powiat szczycieński/ – poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne, wsparcie finansowe poprzez przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej.

W 2008 roku opracowano i wdrożono 44 programy, w wyniku których zaktywizowano 1 876 osób niepełnosprawnych.

Jedną z nielicznych organizacji pozarządowych realizujących tego typu działania od lat jest Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych. W 2008 roku, ze środków PFRON, w ramach programu PARTNER III realizowała zadanie „Aktywne pośrednictwo pracy i poradnictwo społeczno-prawno-obywatelskie”, z którego skorzystało 1 200 osób z powiatu elbląskiego.

Na uwagę zasługują nieliczne jeszcze w regionie, ale innowacyjne i obiecujące, działania w zakresie zatrudnienia wspomaganego osób niepełnosprawnych. W ramach pilotażowego programu PFRON pn. TRENER PRACY Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych i powiat piski rozpoczęły w 2008 r. kilkuletnie projekty polegające na wyszkoleniu trenerów pracy, nawiązaniu bezpośrednich kontaktów z pracodawcami, praktykach trenera pracy w pierwszych miesiącach zatrudnienia osoby niepełnosprawnej na stanowisku pracy. Podobne działania realizują też koła Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Nidzicy i Giżycku.

W ramach projektu „Doradztwo i Kariera”, 9 grudnia 2008 roku, w holu Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie osoby niepełnosprawne miały możliwość uczestniczenia w giełdzie pracy, której organizatorami byli: Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych przy Miejskim Zespole d/s Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych oraz Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych.

W giełdzie uczestniczyły osoby niepełnosprawne bezrobotne oraz poszukujące pracy, pracodawcy i pośrednicy pracy, instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, eksperci z zakresu doradztwa zawodowego i psychologicznego, a także specjaliści z zakresu ulg i uprawnień dla osób niepełnosprawnych oraz programów PFRON. Ogółem w tym przedsięwzięciu wzięło udział ok. 400 osób niepełnosprawnych.

2. Tworzenie systemu samo zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Równie ważnym zadaniem, dotyczącym aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, które realizują Powiatowe Urzędy Pracy, jest organizacja szkoleń z zakresu samo zatrudnienia tych osób.

W 2008 roku Powiatowe Urzędy Pracy zorganizowały 34 szkolenia, w ramach których przeszkoliły 71 osób niepełnosprawnych w zakresie samo zatrudnienia, w tym:

- „ABC Przedsiębiorczości”,
- „Księgowość komputerowa”,
- „Mała przedsiębiorczość”,
- „Opieka nad starszymi”,
- „Kurs zakładania i prowadzenia własnej firmy z obsługą komputera”.

W roku ubiegłym, w ramach 13 szkoleń w zakresie samo zatrudniania przeszkolono 32 osoby. Jak wynika z powyższych danych liczba osób, które skorzystały ze szkoleń znacznie wzrosła, tj. o 39 osób.

Celem powyższych działań było zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych podejmujących własną działalność gospodarczą. Łącznie, w 2008 roku, własną działalność gospodarczą rozpoczęło 99 osób.

3. Udzielanie pomocy finansowej w formie jednorazowej pożyczki zakładom pracy chronionej, w celu ochrony istniejących w zakładzie miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie *szczegółowych zasad i trybu postępowania przy udzieleniu zakładom pracy chronionej pomocy finansowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych*, od 2003 roku udzielał jednorazowych pożyczek zakładom pracy chronionej, w celu ochrony istniejących w tych zakładach miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

W latach 2004-2007 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego udzielił 13 zakładom pracy chronionej jednorazowych pożyczek. Ogółem na ten cel przeznaczono 3 142 000 zł, co pozwoliło 605 pracownikom niepełnosprawnym zachować miejsce pracy. W roku 2008 udzielono jednorazowej pożyczki Zakładowi Pracy Chronionej „SKÓRTEX”, w celu utrzymania w tym zakładzie miejsc pracy osób niepełnosprawnych. Udzielona pożyczka, w wysokości 250 000 zł, została przeznaczona na spłatę zobowiązań, co pozwoliło na odzyskanie płynności finansowej zakładu, a tym samym utrzymanie w zatrudnieniu kolejnych 17 osób niepełnosprawnych.

4. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, na podstawie art. 35 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.) dofinansował, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, koszty działalności obsługowo-rehabilitacyjnej, utworzonych w 2004 roku, dwóch Zakładów Aktywności Zawodowej: w Elblągu i Giżycku, na łączną kwotę 1 140 921 zł. Powyższe zakłady zatrudniają 65 osób niepełnosprawnych. W latach 2004-2007 na ich działalność obsługowo-rehabilitacyjną przekazano kwotę 5 480 285 zł.

Ponadto, z dniem 01.07.2008 r., Samorząd Województwa przejął od PFRON obowiązek dofinansowania, działalności obsługowo-rehabilitacyjnej dwóch Zakładów Aktywności Zawodowej: w Kamionku Wielkim oraz Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie, które zatrudniają 72 osoby niepełnosprawne.

W/w środki przeznaczono m.in. na wynagrodzenia osób niepełnosprawnych i pracowników obsługi, pokrycie kosztów materiałów, energii, usług materialnych i niematerialnych niezbędnych do realizacji rehabilitacji i obsługi, kosztów transportu i dowozu osób niepełnosprawnych, a także szkoleń związanych z przygotowaniem ich do pracy na otwartym rynku pracy.

Dzięki dofinansowaniu, osoby niepełnosprawne zatrudnione w zakładach aktywności zawodowej, obok wykonywania pracy zarobkowej, uczestniczą w rehabilitacji społecznej, przygotowują się do życia w otwartym środowisku oraz uczą się pełnego, niezależnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości.

5. Tworzenie Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Placówkami służącymi reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie, w tym osób niepełnosprawnych, zajmują się Centra Integracji Społecznej i Kluby Integracji Społecznej, działające w oparciu o ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.).

W 2008 roku, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, działały cztery Centra Integracji Społecznej, tj.:

- Gospodarstwo Pomocnicze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- Jednostka Organizacyjna Zarządu Rejonowego Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Ostródzie,
- Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie,
- Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie.

CIS-y świadczą usługi na rzecz osób wykluczonych społecznie, polegające na realizacji reintegracji zawodowej i społecznej przez kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych, nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych, naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą oraz uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Ponadto, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w 2008 roku, funkcjonowało 58 Klubów Integracji Społecznej.

Ze względu na specyfikę działań, KIS-y są wsparciem osób będących w trudnej sytuacji życiowej. Realizują zadania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy u pracodawców, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia, poradnictwo prawne, działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych.

6. Tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych przez pracodawców chronionego i otwartego rynku pracy.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę ryzyka, której problemy w zakresie zatrudnienia są szczególnie trudne. Z informacji przekazanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie wynika, że w 2008 roku pracodawcy zgłosili dla osób niepełnosprawnych mniej o 23,5 % ofert niż przed rokiem. W 2007 roku zgłoszono 1 599 ofert, podczas gdy w 2008, mniej o 376, tj. 1 223 oferty.

Związany jest z tym również spadek podjęć pracy w 2008 r. - ogółem o 139. Spadek zatrudnienia dotyczy otwartego rynku pracy. W porównaniu do roku ubiegłego, liczba miejsc pracy zmniejszyła się o 154 (5,9%). Dlatego należy zintensyfikować działania służb odpowiedzialnych za stan zatrudnienia w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Natomiast na chronionym rynku pracy zarejestrowano wzrost zatrudnienia o 15 osób, co stanowi 5,83%.

Nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych na chronionym i otwartym rynku pracy.

Rok	Praca na otwartym rynku pracy			Praca na chronionym rynku pracy			Ogółem praca na otwartym i chronionym rynku pracy
	osoby niepełnosprawne bezrobotne	osoby niepełnosprawne poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu	ogółem	osoby niepełnosprawne bezrobotne	osoby niepełnosprawne poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu	ogółem	
2007	2 344	268	2 612	183	74	257	2 869
2008	2 228	230	2 458	218	54	272	2 730
	116	38	154	-35	20	-15	139

Źródło: dane statystyczne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie

7. Zwrot zakładom pracy chronionej kosztów szkolenia w celu ochrony miejsc pracy osób niepełnosprawnych, w związku ze zmianą profilu produkcji.

Na podstawie art. 35 ust 1 pkt 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. 2008, Nr 14, poz. 92 z późn. zm.) do zadań samorządu województwa, finansowanych ze środków PFRON, należy między innymi zwrot zakładom pracy chronionej kosztów za szkolenie zatrudnionych osób niepełnosprawnych, w związku z koniecznością zmiany profilu produkcji.

Niemniej jednak, pomimo systematycznego upowszechniania w/w informacji (na stronie internetowej Samorządu Województwa: www.warmia.mazury.pl), odnotowuje się brak zainteresowania zakładów pracy chronionej tą formą pomocy. W 2008 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie nie wpłynął żaden wniosek w przedmiotowej sprawie.

8. Inicjowanie tworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych przez pracodawców chronionego rynku pracy.

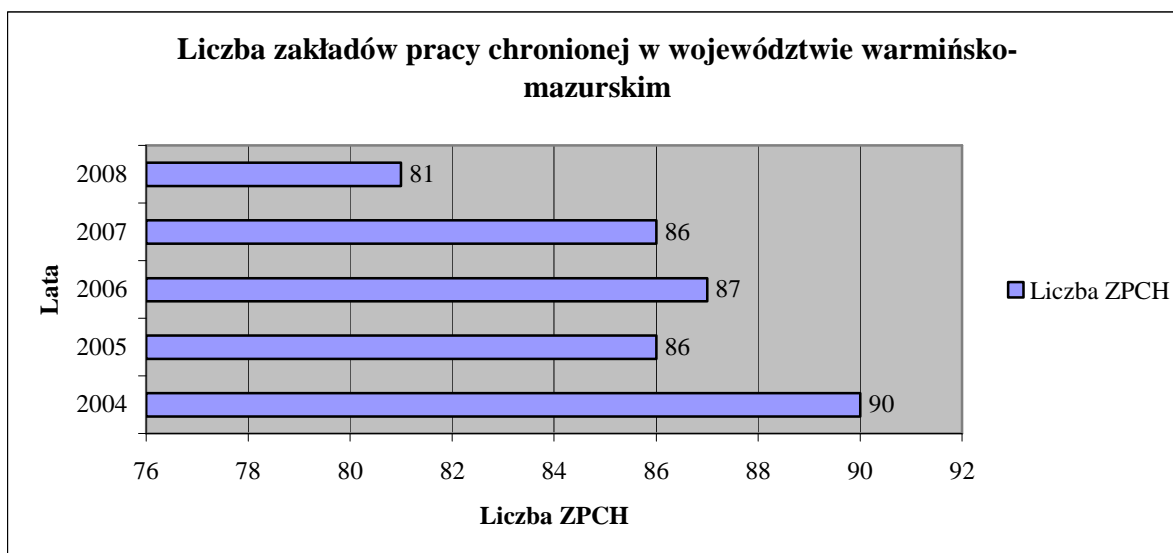
- Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2004 funkcjonowało 90 zakładów pracy chronionej, które zatrudniały 5 783 osoby niepełnosprawne. Natomiast w latach kolejnych liczba ZPCH-ów i zatrudnienie w nich osób niepełnosprawnych kształtowało się na następującym poziomie:

2005 r. – 86 zakładów i 5 690 zatrudnionych osób,

2006 r. – 87 zakładów i 5 870 zatrudnionych osób,

2007 r. – 86 zakładów i 6 188 zatrudnionych osób.

Z danych Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego wynika, że w roku 2008, liczba Zakładów Pracy Chronionej zmalała do 81, a zatrudnienie do 5 921 osób niepełnosprawnych.

(Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie)

Powodem tej sytuacji jest fakt, że ZPCH-y borykają się z dużymi trudnościami ekonomiczno-finansowymi spowodowanymi m.in. słabą konkurencyjnością towarów i usług, a co za tym idzie niewystarczającą liczbą zamówień, wysokimi kosztami utrzymania zakładu, małą mobilnością osób niepełnosprawnych, a także niskim poziomem ich wykształcenia, co powoduje skupienie się części zakładów na prostej działalności gospodarczej.

9. Podejmowanie działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne.

Aktywizowanie bezrobotnych należy do zadań Powiatowych Urzędów Pracy. Osoby niepełnosprawne stanowią jedną z priorytetowych grup, do których w pierwszej kolejności adresowane są programy aktywizacji oraz pośrednictwa pracy.

W 2008 roku pracę podjęło 2 446 osób niepełnosprawnych ze statusem osoby bezrobotnej, z których 844 (34,5%), korzystało z subsydiów Funduszy Pracy lub PFRON, i tak:

- 186 osób zatrudniono na miejscach pracy subsydiowanych ze środków PFRON, w tym 21 osób w zakładach pracy chronionej,
- 658 osób zatrudniono na miejscach pracy subsydiowanych z Funduszu Pracy, w tym 197 w zakładach pracy chronionej, 73 osoby podjęły działalność gospodarczą.

Pracę niesubsydiowaną podjęły 1 602 osoby, z których:

- 120 osób uczestniczyło w pracach sezonowych,
- 26 osób rozpoczęło działalność gospodarczą.

Wśród osób, które podjęły pracę w 2008 roku, 218 (8,9%) zatrudniono w zakładach pracy chronionej, a 99 (4,0%) rozpoczęło działalność gospodarczą.

Ponadto, przeszkolono 304 osoby niepełnosprawne, a 171 osób rozpoczęło staż zawodowy u pracodawcy.

Ogółem w 2008 r. zaktywizowano 3 150 osób, o 211 więcej niż w 2007 roku. Więcej działań podjęto w zakresie: realizacji programów podnoszących kwalifikacje w miejscu pracy (w 2007 roku przeprowadzono 49, natomiast w 2008 roku – 229) oraz szkoleń (wzrost o 50%).

Poza wymienionymi formami aktywizacji, w stosunku do bezrobotnych osób niepełnosprawnych świadczone inne usługi, np. pośrednictwo pracy, doradztwo i informację zawodową, z których skorzystało 769 osób niepełnosprawnych. Poza niepełnosprawnymi ze statusem osoby niepełnosprawnej pracę podjęło 285 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, nie pozostających w zatrudnieniu.

Aktywizacja bezrobotnych osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim w roku 2008.

Wyszczególnienie		2007 rok	2008 rok
1	Oferty pracy	1 599	1 223
2	Podjęcia pracy	2 527	2 446
	* subsydiowanej	771	844
	- w tym: w zakładach pracy chronionej	183	218
	- podjęcie działalności gospodarczej	35	73
	* niesubsydiowanej	1 756	1 602
	- w tym praca sezonowa	154	120
	- podjęcie działalności gospodarczej	21	26
3	Szkolenia	202	304
4	Staż zawodowy	161	171
5	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	49	229
	Ogółem zaktywizowani:	2939	3150

(Źródło: dane statystyczne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie)

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU:

Lp.	Nazwa wskaźnika	Liczba	Uwagi
1.	Opracowane programy aktywnego pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego osób niepełnosprawnych	44	
2.	Szkolenia w zakresie samo zatrudnienia osób niepełnosprawnych	34	
3.	Udzielone pożyczki preferencyjne na rozpoczęcie działalności gospodarczej	-	
4.	Zakłady Pracy Chronionej, którym udzielono pomocy finansowej w formie jednorazowej pożyczki	1	
5.	Zakłady Aktywności Zawodowej, którym udzielono dofinansowania	2	
6.	Utworzone Centra Integracji Społecznej i Kluby Integracji Społecznej dla osób niepełnosprawnych	2	Liczba podmiotów ogółem: - CIS – 4 - KIS - 58
7.	Utworzone miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych na chronionym rynku pracy	272	
8.	Liczba utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy	2 458	

9.	Zakłady pracy chronionej, którym zrefundowano koszty szkolenia osób niepełnosprawnych w celu ochrony miejsc pracy w związku ze zmianą profilu produkcji	0	brak zainteresowania zakładów pracy chronionej tą formą pomocy (nie wpłynął żaden wniosek)
10.	Utworzone programy i projekty aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	124	
11.	Dofinansowane programy szkoleniowe umożliwiające rozwój zawodowy osób niepełnosprawnych	2	
12.	Utworzone specjalistyczne ośrodki szkoleniowo - rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych	0	nie wpłynął żaden wniosek
13.	Oferty pracy dla osób niepełnosprawnych.	1 223	

Priorytet IV

Rodzina wobec niepełnosprawności.

Cel ogólny: Rozszerzenie zakresu wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych

Rodzina jest podstawowym środowiskiem gwarantującym prawidłowy rozwój jej członków. Jej rola w prawidłowym rozwoju dziecka i zaspokajaniu jego potrzeb ma szczególne znaczenie w sytuacji niepełnosprawności dziecka lub dorosłych członków rodziny. Dlatego też podejmowano działania mające na celu odciążenie rodziny z osobą niepełnosprawną, pozwalające osobom niepełnosprawnym żyć w ich naturalnym środowisku bez przejawów wykluczenia.

Działania

1. Rozwój usług terapeutycznych dla członków rodziny osoby niepełnosprawnej w miejscu zamieszkania, w tym na bazie ośrodków wsparcia.

Z uwagi na dużą liczbę rodzin z osobami z różnego rodzaju niepełnosprawnością, ogromnego znaczenia nabiera zapewnienie tej grupie społecznej nie tylko pomocy medycznej, lecz przede wszystkim innych form wsparcia niezbędnych do życia w środowisku społecznym.

Niejednokrotnie rodziny osób niepełnosprawnych skazane są na rezygnację z normalnego życia zawodowego i społecznego na rzecz opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Ośrodki wsparcia są miejscem gdzie rodziny nie tylko mogą otrzymać pomoc w codziennej opiece nad osobą niepełnosprawną, ale również porady prawne i psychologiczne. Jest to środowiskowa forma pomocy pół-stacjonarnej służąca utrzymaniu osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu instytucjonalizacji.

W roku 2008 powstało 7 Środowiskowych Domów Samopomocy. Na dzień 31.12.2008 roku, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, funkcjonowało ogółem 38 Środowiskowych Domów Samopomocy, zapewniających 1 644 miejsca.

Środowiskowe Domy Samopomocy funkcjonujące na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2008 roku.

Ogółem liczba Środowiskowych Domów Samopomocy, z tego:	38
- ponadgminne	13
- gminne	25
Liczba miejsc	1 644

(Źródło: opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na podstawie danych z powiatowych centrów pomocy rodzinie)

Dzienne Domy Pomocy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2008 roku.

Liczba Dziennych Domów Pomocy	22
Liczba miejsc	890

(Źródło: opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na podstawie danych z powiatowych centrów pomocy rodzinie)

Z informacji przedstawionych przez powiatowe centra pomocy rodzinie wynika, że w roku 2008 funkcjonowały także 32 grupy samopomocy dla rodzin osób niepełnosprawnych, skupiające 1 497 członków, a wśród nich:

- Stowarzyszenie Integracji Osób Niepełnosprawnych SION w Bartoszycach,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Elblągu,
- Polski Związek Niewidomych Koło w Elblągu,
- Grupa Chorych na Stwardnienie Rozsiane Wiktoria przy Caritas w Elblągu,
- Grupa Wsparcia dla Rodzin Opiekujących się Osobami Chorymi na Alzheimera w Olsztynie,
- Grupa Wsparcia dla Rodziców Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Olsztynie.

2. Dostosowanie warunków mieszkaniowych do potrzeb osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Powiatowe centra pomocy rodzinie realizują zadanie z udziałem środków PFRON: *Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.*

Łącznie w latach 2004-2007 dostosowano 2 057 mieszkań do indywidualnych potrzeb mieszkających w nich osób niepełnosprawnych, z których korzysta 2 105 rodzin. W ramach podejmowanych działań, w roku 2008, dostosowano kolejnych 496 mieszkań.

3. Działania na rzecz rozwoju specjalistycznego wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych.

W ramach działań na rzecz rozwoju specjalistycznego wsparcia dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi, w roku 2008, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dofinansował, w kwocie 8 000 zł, realizowane przez Stowarzyszenie Wspomagania Rozwoju Dzieci w Olsztynie, zadanie „Wsparcie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz ich rodzin z województwa warmińsko-mazurskiego”. Uczestniczyło w nim 14 dzieci, w wieku od 1 roku do 13 lat, z Olsztyna, Dywit, Mławy, Klebarka i Lipowa.

Zadanie obejmowało dwa działania:

- badanie dzieci, opracowanie programów indywidualnych dostosowanych do potrzeb dziecka niepełnosprawnego, przeprowadzenie zajęć terapeutycznych, doradztwo i wydanie instruktażu dla rodziców, opiekunów oraz nauczycieli pracujących z osobami niepełnosprawnymi,
- zorganizowanie opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą popołudniami, odciążenie rodzin poprzez umożliwienie wykonywania niezbędnych czynności życiowych i rozwijania własnej aktywności życiowej.

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU:

Lp.	Nazwa wskaźnika	Liczba	Uwagi
1.	Ośrodki wsparcia i grupy samopomocowe dla rodzin osób niepełnosprawnych świadczące usługi terapeutyczne	177	ŚDS, DDP, świetlice środowiskowe, świetlice terapeutyczne i socjoterapeutyczne, grupy samopomocy
2.	Mieszkania dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych	496	
3.	Ośrodki wsparcia świadczące usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych	191	DPS, DDP, ŚDS, świetlice środowiskowe, świetlice terapeutyczne i socjoterapeutyczne, placówki zapewniające opiekę całodobową osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub w podeszłym wieku
4.	Ośrodki wsparcia świadczące specjalistyczne usługi dla osób niepełnosprawnych	191	j.w.

Priorytet V

Partnerstwo społeczne na rzecz wyrównania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Cel ogólny: Zintegrowanie działań partnerów społecznych na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Jednym z głównych partnerów Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych są organizacje pozarządowe, skupiające najaktywniejszych obywateli. Współpraca ta odbywa się na zasadzie partnerstwa, która daje możliwość efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Promowanie pracy wolontariatu, w tym przy wykorzystaniu środków EFS.

- Co roku we współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi organizowana jest konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza. W dniu 5 grudnia 2008 roku zorganizowano, w Ełku, Wojewódzkie Obchody Dnia Wolontariusza, w ramach których odbyła się Konferencja „Wolontariat Północy”. Podczas w/w Konferencji został rozstrzygnięty konkurs „Barwy Wolontariatu”, który stał się okazją do wyróżnienia najbardziej aktywnych wolontariuszy. Spotkanie dało też możliwość podziękowania wolontariuszom za bezinteresowną pracę na rzecz potrzebujących oraz podzielenia się doświadczeniami z własnej codziennej pracy wolontariuszy, organizatorów i opiekunów wolontariatu.

- Urząd Marszałkowski systematycznie współpracuje z Fundacją „Świat na TAK” z Warszawy, promując w województwie kolejne edycje konkursu „Ośmiu Wspaniałych”. Celem konkursu jest upowszechnianie i nagradzanie w obrębie gminy, powiatu i na forum ogólnopolskim, najciekawszych i najbardziej wartościowych form młodzieżowego wolontariatu. Konkurs organizowany jest w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.
Do XIV edycji konkursu „Ośmiu Wspaniałych”, w roku 2007/2008, przystąpiło 6 powiatów i 14 gmin z terenu województwa. Ogólnopolska Gala Konkursu oraz ogłoszenie wyników miało miejsce w Kamieniu Pomorskim w dniach 6-8 czerwca 2008 roku. W ogólnopolskim finale wzięło udział 8 reprezentantów naszego województwa, którzy zostali nagrodzeni przez Marszałka Województwa podczas uroczystego podsumowania X Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny w dniu 17.10.2008 roku w Olsztynie.

➤ W roku 2008 zorganizowane zostały przez Centrum Kultury i Współpracy Międzynarodowej „Światowid” w Elblągu szkolenia dla wolontariuszy i organizacji pozarządowych pracujących z osobami niepełnosprawnymi:

- „Seminarium nt. prawnych aspektów wolontariatu w pracy z osobami niepełnosprawnymi – 13.12.2008 r.”, połączone z warsztatami, w którym uczestniczyło 20 liderów organizacji pozarządowych i instytucji pracujących z osobami niepełnosprawnymi,
- cykl szkoleń i warsztatów dla młodzieży oraz instytucji i organizacji zainteresowanych wolontariatem w ramach projektu „Wolontariusz Osoby Niepełnosprawnej”, realizowany przez 12 miesięcy. Uczestniczyło w nim 19 osób.

2. Organizowanie szkoleń koordynatorów pracy wolontariuszy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Z informacji przekazanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie wynika, że w roku 2008 tylko powiat bartoszycki przeprowadził szkolenia koordynatorów pracy wolontariuszy na rzecz osób niepełnosprawnych, tj.

- „Nauka pisania programów”,

- „Edukacja i terapia w służbie integracji społecznej osób niepełnosprawnych”.

W powyższych zajęciach uczestniczyło 130 osób.

W związku z malejącym zaangażowaniem powiatów w organizację szkoleń koordynatorów pracy wolontariuszy, w latach 2004-2007 przeprowadzono tylko 8 szkoleń, należy podjąć działania zmierzające do rozszerzenia oferty szkoleniowej w tym zakresie. Z uwagi na to, że idea wolontariatu jako zjawisko może wystąpić w każdej dziedzinie życia społecznego, ważne staje się umożliwienie osobom, które chcą bezinteresownie działać na rzecz innych, zdobycie odpowiedniej wiedzy, jak rozwijać tę formę aktywności. Ponadto, każdy wolontariusz, który w jakikolwiek sposób angażuje się w pomoc osobom niepełnosprawnym przyczynia się do procesu rehabilitacji zawodowej, społecznej czy leczniczej.

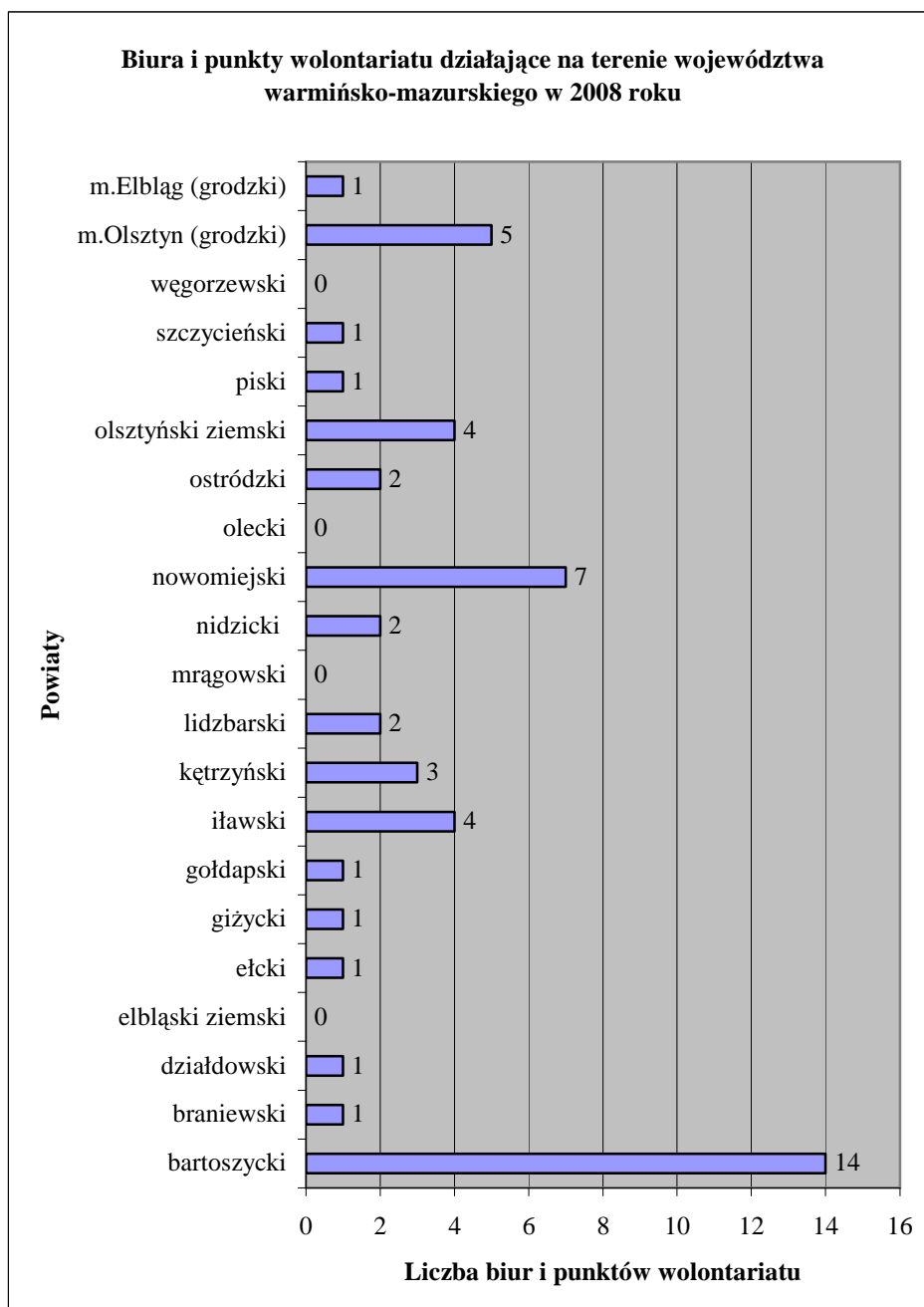
3. Inicjowanie tworzenia biur/punktów wolontariatu.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w roku 2008, funkcjonowało 51 punktów/biur wolontariatu, w ramach których działało 1 851 wolontariuszy. Z danych przedstawionych przez powiatowe centra pomocy rodzinie wynika, że w roku 2008 nastąpił wzrost liczby powyższych punktów/biur, natomiast znacznie zmalała liczba wolontariuszy, z 1 911 w 2007, do 1 851 w roku 2008. Z uwagi na powyższe należy podjąć skuteczne działania zmierzające do pozyskania wolontariuszy.

Liczba punktów/biur wolontariatu województwa warmińsko-mazurskiego.

Lata	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba punktów/biur wolontariatu	49	49	47	37	51
Liczba wolontariuszy	1 630	2 192	3 500	1 911	1 851

(Źródło: dane statystyczne z powiatowych centrów pomocy rodzinie)

(Źródło: dane statystyczne z powiatowych centrów pomocy rodzinie)

4. Programy na rzecz osób niepełnosprawnych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym z wykorzystaniem środków z UE.

Działania samorządów powiatów:

W województwie warmińsko-mazurskim wszystkie powiaty systematycznie wdrażają opracowane wieloletnie *Powiatowe programy na rzecz osób niepełnosprawnych*, które zostały przyjęte uchwałą Rady Powiatu.

Wszystkie programy były opracowane przy współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ogółem w województwie warmińsko-mazurskim wdrażano 24 programy, przy których opracowaniu uczestniczyły 134 organizacje pozarządowe.

Realizacja programów pozwala na skoordynowanie działań wszystkich podmiotów realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych w poszczególnych powiatach.

Lokalne programy na rzecz osób niepełnosprawnych opracowane przy współpracy z NGO realizowane na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2008

Powiat	Nazwa Programu	Liczba organizacji uczestniczących w opracowaniu programu
bartoszycki	„Krok ku aktywności i integracji”	1
braniewski	„Program powiatu braniewskiego na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych na lata 2004-2010”	13
działdowski	„Powiatowy program na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2008-2013”	7
	„Uwierz w siebie – aktywacja społeczno-zawodowa podopiecznych jednostek pomocy społecznej”	2
elbląski	„Informacja-Wsparcie-Praca”	1
ełcki	„Powiatowy program na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2006-2010”	6
giżycki	„Program Wspierania Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Giżyckim na lata 2008-2015”	-
gołdapski	„Powiatowy program na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych na lata 2004-2008”	8
iławski	„Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych powiatu iławskiego na lata 2007-2011”	17
kętrzyński	„Powiatowy program pomocy osobom niepełnosprawnym na lata 2003-2010”	7
lidzbarski	„Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2003-2010”	10
mragowski	„Powiatowy program na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych”	4
nidzicki	„Powiatowy program wspierania osób niepełnosprawnych na lata 2004-2008”	13
nowomiejski	„Powiatowy program wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym na lata 2000-2009”	3
	„Więcej umiem, lepiej pomagam”	3
olecki	„Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2007-2010”	5
ostródzki	„Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych (w trakcie tworzenia)”	5

olsztyński	„Roczny program współpracy Gminy Olsztynek z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”	11
	„Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie olsztyńskim do 2010 r.”	4
piski	"Powiat przyjazny niepełnosprawnym na lata 2006-2010"	
	„Program Promocji i Ochrony Zdrowia oraz Prewencji Chorób Układu Krążenia Gminy Orzysz”	
szczycieński	-	
węgorzewski	„Powiatowy program na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych na lata 2003-2008”	3
m. Olsztyn	„Miejski program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych na lata 2004-2008”	10
m. Elbląg	"NIE-wykluczeniu społecznemu"	1
Razem:	24	134

(Źródło: dane statystyczne z powiatowych centrów pomocy rodzinie)

5. Zlecenie zadań organizacjom pozarządowym i innym podmiotom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych.

a) działania samorządu województwa warmińsko-mazurskiego:

- W latach 2004 – 2007, na podstawie złożonych projektów dotyczących realizacji zdiagnozowanych potrzeb osób niepełnosprawnych, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dofinansował działania 23 organizacji pozarządowych, przyznając dotacje celowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji na łączną kwotę 54 000 zł. W roku 2008 kolejnych 9 organizacji pozarządowych uzyskało dofinansowanie na realizację 10 projektów, w łącznej kwocie 28 700 zł.
- W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego finansuje działania na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, których wykonawcą są organizacje pozarządowe. W 2008 roku rozpoczął finansowanie kilkuletnich n/w projektów:
 - „Integracja-Wsparcie-Praca”, realizowany przez Elbląską Radą Konsultacyjną Osób Niepełnosprawnych. W projekcie uczestniczy 150 osób niepełnosprawnych biernych zawodowo, prowadzone są warsztaty psychologiczne, szkolenia zawodowe (księgowość, pracownik biurowy), warsztaty grupowe z aktywnego poszukiwania pracy. Łączna kwota dofinansowania wynosi – 801 881zł, z tego wykorzystana w 2008 roku - 229 035 zł,
 - Projekt „Krok ku aktywności i integracji”, realizowany przez Stowarzyszenie Integracji Osób Niepełnosprawnych w Bartoszycach, w którym uczestniczy 50 osób niepełnosprawnych. Łączna kwota dofinansowania wynosi – 234 420 zł, z tego wykorzystana w 2008 roku – 18 750 zł.

b) działania samorządów powiatów:

Samorzady powiatów konsekwentnie realizują zasadę partnerstwa i współpracy w stosunku do organizacji pozarządowych. W latach 2004-2007 zlecono 134 organizacjom pozarządowym zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, na realizację których przeznaczono kwotę 8 268 075 zł. Z przedstawionych przez powiatowe centra pomocy rodzinie informacji wynika, że w 2008 roku, samorzady powiatów, w ramach wdrażanych lokalnych programów na rzecz osób niepełnosprawnych, zleciły wykonanie zadań 51 organizacjom pozarządowym. Realizowano m.in. zadania związane z:

- aktywizacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych,
- specjalistycznym poradnictwem,
- prowadzeniem Uniwersytetu III Wieku i Osób Niepełnosprawnych,
- zapewnieniem opieki byłym żołnierzom zawodowym, kombatanom, osobom represjonowanym oraz inwalidom wojennym i wojskowym,
- organizowaniem imprez artystycznych, turystycznych, itp.

Powyższe zadania, dofinansowane w kwocie 1 291 261,81 zł, skierowane były do 7 429 osób niepełnosprawnych.

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU:

Lp.	Nazwa wskaźnika	Liczba	Uwagi
1.	Liczba opracowanych programów szkoleń koordynatorów pracy wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych	0	
2.	Liczba biur/ punktów wolontariatu	51	
3.	Liczba programów lokalnych i wojewódzkich na rzecz i osób niepełnosprawnych opracowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi	25	
4.	Liczba opracowanych lokalnych programów i projektów szkoleń koordynatorów wolontariuszy na rzecz osób niepełnosprawnych	2	
5.	Liczba organizacji, którym zlecono zadania w ramach wdrażania wojewódzkiego i lokalnych programów na rzecz osób niepełnosprawnych.	62	

Wnioski:

1. W związku ze wzrostem liczby wypadków w gospodarstwach rolnych należy zintensyfikować działania zmierzające do ograniczenia tego niepokojącego zjawiska.
2. Należy rozszerzyć zakres działań zmierzających do skutecznego przeciwdziałania wypadkom w pracy.
3. W celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy należałoby inicjować działania w tym zakresie służb odpowiedzialnych za politykę zatrudnienia, promować działania w obszarze ekonomii społecznej, zatrudnienia wspomaganego, „telepracy” oraz innych alternatywnych form zatrudniania osób niepełnosprawnych. Jednocześnie należy inicjować opracowywanie projektów w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w celu ubiegania się o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetów VI, VII, VIII, IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
4. Niezbędne jest promowanie dobrych praktyk w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.
5. Należy podjąć działania zmierzające do kontynuacji, kończącego się w 2009 roku, programu celowego PFRON pn. „Program ograniczania skutków niepełnosprawności”, w ramach którego funkcjonują wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego.
6. Niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do przywrócenia dobrej praktyki organizowania szkoleń koordynatorów pracy wolontariuszy.
7. Z uwagi na malejącą liczbę wolontariuszy niezbędne jest szerokie promowanie działalności pro publico bono.

„Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2008-2011” wdrażany jest pierwszy rok. Na podstawie zebranych informacji, w oparciu o wskaźniki określone w *Programie*, dokonano oceny efektów działań podjętych w 2008 roku. Dane powyższe będą podstawą do monitorowania stopnia realizacji *Programu* i zmierzenia efektów jego wdrażania w kolejnych latach.